„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА

за Аустро-Угарску:

на целу годину . . . . . 14 ф. — к.
на по године . . . . . 7 ф. — к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.

За Србију (у сребру).

на годину 35 дин. на пола године 17½ дин. на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ у Нови Сад.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 191. У Новоме Саду у уторак 15. (27.) децембра 1881. ГОДИНА XVI.

НОВИ САД, 14. декембра.

У петак држао је **уг. земаљски сабор** ванредну седницу, у којој је стални финансијски одбор саборски поднео државни прорачун за 1882. год., како га је он претресао. Као што се види из испоређења, што га на другоме месту доносимо, одбор је прилично изменио владин прорачунски нацрт. У истој седници поднео је саборски управни удбор извештај о законском предлогу о агендама државне жандармерије у градовима, који имају јуриздикцијско право. Поднесци ће се штампати и у своје време ставити на дневни ред. Ове године (по рим.) биће још једна ванредна седница, где ће се прогласити потврђени закони.

„П. Лојд“ има из Котора 10. о. м. телеграфски извештај о **бокељском устанку**, који гласи: „Прошле недеље била је велика слава у Кривошијама. По свим брдима гораху ватре, црквена звона звоњаху, а пушке пуцаху на весеље, да су брда све јачала. Славу славише, што је херцеговачки војвода Стојан Ковачевић са својих 600 друга дошао браћи Кривошијанима у помоћ. До сад беше код њих само малена чета Херцеговаца под четовођом Црногорцем Милићем, а сад је сва главна сила ковачевићева приспела у Кривошије. Паштровићи, Побори, Мајине и Кастел-ластвани придружили су се такођер покрету. Устаници веле, е на свашта су готови. Од војничког кордуна не боје се, јер њима су — тако они веле — познати пути, камо никад ни један војник не ће доћи. Ово дана отишао је орахова-чки кнез Богдан са четрдесет својих људи у Кривошије, сви наоружани пушкама остраг ушама, револверима и х вјарима.“ Дописник даље јавља, како је 29. новембра финансијски пароброд „Дубровник“ послат, да одмах одброди пут Будве, јер су власти опазиле, како се неки брод упутио у траставски затон, па посумњале, да не носи што за Кривошије. Неколико миља испред Пуште д'-Остро стигну сумњиви брод, те повичу на њ, да стане. Без отпора допусти момчадија, да им брод прегледе, те ту нађу силно оружје и џебану, што је Паштровићима намењено било. Брод буде са својим товаром у Трст одведен, и онде пазе на њ из градића. С каквом је заставом брод бродио, дописник не зна, јер то, вели, чувају у Котору, као највећу тајну. Та је вест била и у другим нов нама, и неке веле, да се на броду вила талијанска застава. С полузваничне пак стране из Беча поричу то, те веле, да је читава ствар царинско кријумчарење. Нека аустријска барка истоваривала је на име на чамци између Будве и Спича забрањену робу, па су је ухватили, и то је све. Шта било, да било, ми налазимо, да је тај случај доста карактеристичан, те за то га и прибележисмо.

Уважање **обранбене дужности у Босни и Херцеговини** још једнако је предмет дипломатским преговорима међу Бечем и Цариградом. Како из турске престонице јављају, турски посланик у Бечу, Едем паша, добио је врло подробна упутства о тој ствари, но турска влада не иште, да Мусулмани само у помесној жандармерији служе. Аустро-угарски посланик у Цариграду, бар. Калис, веле, да је у своје време Порти изјавио, да је обранбену дужност у Босни и Херцеговини нужно увести због тамошњих помесних прилика и да Аустро-Угарска ради у оквиру свог права, када ту нужду испуњава, а што се тиче Мусулмана, њихова ће права бити заштићена. Међу тим покренута је у Херцеговини агитација, да богме законита, против обранбеног закона. На другоме месту доносимо петицију, односно протест мостарске општине противу тог закона.

Из Букурешта стиже вест, да је тамошњи Аустро-угарски посланик, гр. Хојос, позван у Беч, да наустице поднесе извештај, какво је у Румунској стање погледом на **Аустро-Угарско-румунску зађевицу**. Да хојосовим одласком из Букурешта није Аустро-Угарска са свим прекинула дипломатски сношај с Румунском, види се по томе, што ће посланички саветник водити послове посланства, док се посланик не врати на своје место. У Бечу су истина причнили, да добију задовољштину за румунску престону беседу, али канда и пак не ће терати мак на конац. Велеофицијозни „Фрмдблт“ бечки пише 10. о. м. врло умерено о размирици с Румунијом, те се нада, да ће садашње запето стање скорим престати. Док то пак не буде не може међу Бечем и Букурештем бити даље речи о подунавском питању. О том питању била је прошле среде и у талијанском сенату реч, и министар спољашњих Манчини дао је о њему разјашњења, али као да је седео на питијином троношцу, кад га је разјашњавао. Њему се чини, да по берлинском уговору треба све јевропске силе заједнички да контролишу, како се правила о пловидби по Дунаву извршују. Јели тиме хтео да рече, да Италија, као и Инглеска, хоће да пристане на француски предлог, који ту контролу предаје једино јевропској комисији у руке, — или је мислио контролу мешовите комисије, како ју је Аустро-угарски „Авангроже“ предложио. Римски извештаји не разјашњују то.

Какво је **Депретис-манчиново министарство** у спољашњој, тако је и у нутрашњој политици. После бечке посете као да је са свим изгубило скок. Кад је талијанска комора 9. о. т. претресала прорачун министарства унутрашњих послова, изјавио је Депретис, да министарство не може више подносити садашњу парламентарну ситуацију, те с тога заиште глас поверења, да зна, на чему је, али га не доби, него још мораде поднети парламентарно-политичку — заушницу. Никотерина заједљива примедба, да Депретис, пошто је већ толико у двосмисленом положају издржао, може још две недеље (тј. после божића, док се парламенат на ново не састане) у истом стању издржати, звовила је као одјек од познате изреченице: „До виђења код Филипа!“ После нове године почеће права борба у комори, а хоће ли је депретисов кабинет издржати, то није тешко предвидети, кад човек узме на око садашње парламентарне и страначке прилике у Италији, а особито ситуацију, што је настала иза бечке посете.

Из фараонске земље, **из Мисира**, стижу опет вести, велећи, да је тамошње политичко стање врло „озбиљно“. У Сујецу било је 8. о. м. војничке побуне. Један мисирски војник буде убијен, и због тога се побуни сујецка посада, те ухвати тамошњега гувернера и затвори га, па мислећи — но, као што дотични извештаји веле, криво — да је и неки Талијан томе крив, нападне и на тамошњи талијански консулат, па и на грчки, но не учини никаква зла. Сутра дан буде затворени гувернер ослобођен, а коловоће побуне одведене у Кахиру, где ће им се судити. По нарочитој погодби с гувернером водиће истрагу и талијански консул, Демартино. Међу тим пристала су под Александрију и Сујец један талијански и два мисирска убојна брода, да се нађу онде, ако дође коме до невоље. Због тих прилика, у право неприлика иште мисирско војено министарство, да му се повиси прорачун, како би могло више војника на окупу држати, но што сад има.

Протест против обранбеног закона у Босни.

Српска православна општина у Мостару предала је 4. децембра п. р. земаљској влади у Сарајеву протест против уважања обранбеног закона у Босни и Херцеговини. „Н. сл. Преса“ саопштавајући тај протест, додаје, како исти сад добија важна значаја с обзиром на садашње стање у јужној Далмацији и с погледом на покрет у Херцеговини. Свакако доказује исти, вели даље поменути лист, да ће спровађање обранбеног закона у Босни и Херцеговини доста тешкоћа задати. Протест тај гласи:

„Високославној земаљској влади у Сарајево.

Од стране овдашњег српског православног народа са том задаћом изабрани: да водимо бригу за све потребе његове и да будним оком пратимо све догађаје и појаве, које би дотицале ма у ком обзиру било наш цео народни живот, било пак поједине гране његове — дужност је наша, да учинимо пажљивом високославну земаљску владу на појаву, која би по своме бићу и с обзиром на укупне овде владајуће прилике за собом повукла таке последице, које би неповољна уплива имале на правилни развитак свеопштих одношаја ове земље.

Така појава, на коју смо обвезани из овде изведених разлога да обратимо пажњу високославне земаљске владе, јесте пре кратког времена обнародовани обранбени закон за Босну и Херцеговину.

Из разлога, што је државноправни одношај ових земаља према аустро-угарској монархији аустро-угарско-турском конвенцијом од 21. априла 1879. одређен и да по том та конвенција сачињава правни и законити основ свих оних, од стране овом земљом управљајуће силе, предузетих мера, које би државноправни одношај окупираних земаља додиривале — дакле и правни основ овог обранбеног закона; даље

из разлога, што је у аустро-угарско-турској конвенцији од 21. априла 1879. изрично исказано, да „окупација Босне и Херцеговине не мења суверенска права Њ. Величанства Султана у погледу на те земље“ и да је у смислу те одлуке и данас Њ. Величанство цариградски Султан суверен ових земаља; даље

из разлога, што је узимање војске једно од изважнијех суверенских права, које би право поменутим речима из аустро-угарско-турске конвенције од 21. априла 1879. припадало Њ. Величанству Султану као суверену тих земаља; и најпосле

из разлога, што наведена аустро-угарска-турска конвенција још ни данас није ван крепости стављена и што би с обзиром на то услед обнародовања позватог обранбеног закона они, на које би се тај закон имао применути, са својом савешћу у сукоб дошли, пошто би исти — у опреци са јасном одредбом аустро-угарско-турске конвенције од 21. априла 1879. г. — у сумњу дошли, кога да сматрају као суверена тих земаља, и коме би заклетву поданичке верности имали да положе; јер свакоме је јасно, да једна земља не може два господара имати и услед тога један народ не може двема владарима заклетву верности положити; прво дакле због тога, а друго

с разлога, што је помевута, услед обнародовања обранбеног закона пробуђена сумња у стању, да поткопа сваку веру у важност и значај међународних уговора и правну важиву закона у опће, а то не допринос ни најмање, да се овдашње околности поправе; и

с разлога, што наш српско-православни народ ни за време турске управе није војнике давао; најпосле

с разлога, што је тај обичај, који је дугим временом постао законом, односно правом на недавање војника, нашем народу гарантован ц. кр. прокламацијом, која је издана приликом окупације ових провинција, пошто је тамо речено, да ће се она права и обичаји што их је народ у овим земљама за времена турске управе уживао, и сада у обзир узети:

нисмо у стању, да попустимо од оног права, ког смо под турском управом уживали, од права на неиспуњавање војничке дужности, пошто ми с обзиром на наведене разлоге, на расположење у народу и на укупне околности што у земљи владају, не могосмо до тог уверења доћи, да ће се овим законом моћи исправити оне противности, што у земљи владају и да ће се овдашњи одношаји моћи стварно уредити и консолидовати, те да ће се тиме допринети развитку ове земље.

Нашу дужност испуњујући, предајемо ову ствар високославној земаљској влади с надом, да ће високо славна влада свему томе своју пажњу обратити и да ће с обзиром на наведене разлоге нужне мере предузети, како би ишчезли узроци ових појава, које данас оправданом стрепњом испуњују све становнике ове земље.

У тој нади остајемо високославној земаљској влади одана, од народа опуномоћена српска православна општина. (Следују потписи.)

У Мостару 22. нов. (4. дец.) 1881“.

Угарски прорачун за годину 1882.

Финансијски одбор угарске посланичке куће претресао је буџет за годину 1882. и са успоредом владиног подноска у главним цифрама је овако измењено и утврдио:

	Прелиминар владин	Прелиминар фин. одб.	Повишица или брисање
	у милионе форината		
Редовни издатци	292·75	288·39	— 3·36
Транзитор. издатци	3·09	3·50	+ 0·40
Инвестиције	29·26	29·15	— 0·11
Ванр. заједн. издатци	1·98	4·60	+ 2·61
Цео расход	327·11	325·65	— 1·45
Редовни приходи	277·99	276·13	— 1·86
Транзит. „	23·44	23·32	— 0·12
Цео приход	301·44	299·45	— 1·98
Цео расход	327·11	325·65	— 1·45
Дефицит	25·66	26·20	+ 0·53

Поједине ставке, како их је финансијски одбор удесио, примљене су овако:

Редовни издатци:

1. Краљевски двор — — — —	4,650.000
2. Кабинетска канцеларија — —	70.235
3. Сабор — — — — — —	1,206.013
4. Заједнички издатци — — —	33,074.474
5. Средишне мировине — — —	120.723
6. Мировине — — — — — —	4,206.045
7. Државни дугови — — — —	107,235.583
8. Предујмови на жељезничке каматне гаранције — — — — — —	10,900.000
9. Потреба за унутрашњу администрацију Хрватске-Славоније — —	5,680.618
10. Рјека — — — — — — —	86.090
11. Државни рачунарски стол — —	190.080
12. Председништво министарства —	299.100
13. Министарство око особе Њег. Величанства — — — — — —	54.346
14. Министарство за Хрватску и Славонију — — — — — —	35.880
15. Министарство унутрашњих послова	8,005.295
16. Министарство финансија — —	53,909.830
17. Министарство за јавне послове и комуникације — — — — —	28,349.048
18. Министарство за пољоделство, трговину и занате — — — —	8,628.913
19. Министарство богочасти и наставе	4,802.547
20. Министарство правде — — —	10,156.493
21. Министарство домобранско — —	6,812.900
Свега —	288,392.913

2. Транзиторни издатци и инвестиције:

Транзиторни издатци:

1. Државни рачунарски стол — —	1.600
2. Министарство унутрашњих послова	386.788
3. Министарство финансије — —	941.422
4. Министарство земљорадње, трговине и занатa — — — — —	211.000
5. Министарство богочасти и наставе	57.300
6. Министарство домобранско — —	394.337
7. Министарство комуникација — —	1,510.000
Свега —	3,502.447

Инвестиције:

Председништво министарства — —	179.443
Министарство унутрашњих послова	69.300
Министарство финансије — — —	5,869.823
Министарство за јавне послове и комуникацију — — — — —	22,317.740
Министарство за земљорадњу, трговину и занате — — — —	281.772
Министарство богочасти и наставе	113.900
Министарство правде — — —	323,333
Свега —	29,155.311

Ванредни заједнички издатци: 4,606.210 форината.

Редовни приходи:

1. Државни дугови — — — —	15,817.094
2. Рјека — — — — — — —	100
3. Државни рачунарски стол — —	1.770
4. Министарство око особе Њ. Величанства — — — — — — —	300
5. Министарство унутрашњих послова	921.678
6. Министарство финансија — —	226,246.958
7. Министарство за јавне послове и комуникације	
а., министарство — — — —	8,727.253
б., државне жељезнице — —	14.928.300
8. Министарство за земљорадњу, трговину и занате — — — —	8,586.439
9. Министарство богочасти и наставе	445.058
10. Министарство правде — — —	308.857
11. Министарство домобранско — —	151.519
Свега —	276,135.026

Транзиторни приходи:

1. Министарство унутрашњих послова	7188
2, Министарство финансија — —	23,303.000
3. Министарство богочасти и наставе	10 000
Свега —	23,320.188

ДОПИСИ.

Нови Сад, 13. децембра. — Данас беше у овдашњој св. успенској цркви свечана служба божија, какве лепше и увишеније овде од ско-

ра не беше. Службу служише на позив овдашње српске прав. црквене опћине наши дични српски народни посланици са карловачког сабора, свеђеници из Горње Крајине гг. прото Никола Беговић и пароси Мијук Опачић и Дане Прица. На кору је певало читаоничко певачко друштво грчку службу од Рандхартингера. Целу службу одслужише наши мили гости достојанствено, а певачко друштво је исту отпевало лепо и складно. После „причастног“ ступи пречасни г. прото са крстом у руци на амвон, и држаше тако красно слово, да се многом оку суза заблистала. Није ми могуће овде целу беседу написати (а то би она заиста и заслужила), јер простор вашег штованог листа не би ми то допустио, али ћу је у кратко овде само напоменути. Г. прото дао је израза својој радости, што се уверио, да није онако, како су неке „злослутне птице гакале“, да овде нема православља, он види храм божији пун „српска свијетла обрава“ и радује се што „лице у лице може са Србином православним коју пробесједити“. За тим прелази на значај српскога обичаја, који се на данашњи дан у српском народу слави, на „материце“ и укратко разложи, да везивање при „материцама“ значи управо „везивање матере српске љубавном везом са својом дјецом.“ Најпосле се захвалио г. прото српској православној опћини на „љубезном“ позиву и изјавио радост, е ће у своју кршну домовину да однесе лепа утиска, што га је у наши крајеви задобио. — При крају беседе поздрави беседника сакупљени народ у храму божијем са громовитим „живео!“ Овај усклик и радосни отпоздрав од стране сакупљеног народа не беше никаква демонстрација, него је просто потекао и тако рећи нехотице се отргао сваком срцу, које беше усхићено одушевљењем за свога духовног пастира! Па зар је и могло друкчије бити? Зар се наш православни свет није давно зажелео лепе беседе од својих духовних пастира? Кад се сетимо наших прилика у том погледу, мора нам туга душу обувети, морамо завидити Горњој Крајини на таким свећеницима. И нехотице морамо узвикнути: „Таков нам подобајет....“

Мислим, да ћу погодити жељу свог тада у цркви сакупљеног народа, ако се на овом месту најтоплије захвалим нашим милим гостима, што нам дадоше прилике, те се науживасмо неколико сретних побожних тренутака у храму божијем.

Да, српски се народ заједно са својим свећеничким посланицима молио Богу, а Бог је велики, и Бог ће услишати молбе народне....

Т.

Бела Црква. На дан св. оца Николаја после богослужења пређе народ из цркве у школу где се хаљине сирочадма оба пола женској и мушкој дјеци раздаваше. Пре но што ће се хаљине раздавати скочи једно мало ђаче у име његове браће сиротана, те поздрави са јевгровитим и лепим говором скупљени народ, благодарећи добротворкама на чуству и топлом материнском заузимању и најпосле бога замолио, да их бог са таким чуством дуго година одржи, како би вазда сиротанима у помоћ притицале. На то се народ са громким „живио“ и „живиле добротворке“ одазове. После ученика настави ученица у име својих сиротих сестара такођер јевгровит поздрав који је не мање сваког појединог слушаоца дирнуо и око му сузом оросио, где се народ опет са громким „живиле“ и „дај боже хиљадиле се таке добротворке у српском народу“ — одазове. Тим настане делење хаљина.

Нек сваки читалац замисли ту неописану радост они сиротана, који се на једаред из рита у лепу чоху обучени видоше.

Не могу да прећутим, а да не напоменем нелико речи ученикових из говора његовог, где апелира на чуство богаташа, па вели: Нек се сваки богаташ у блеску и сјају своме и на сиротињу сети и нека, пре но што ће неразумној деци скупоцене ствари купити, које такова неразумна деца за тили час униште, онај новац боље на сиротане определи, па не ће и не би никад сирочад по цичи, мразу и ладном снегу боса и гола школу похађала, што многи због немања и непохађају.“

Ово благородно пожртвовање није се могло прећутати а да се на јавност не изнесе и јавно не благодари свима добротворкама којима на челу стоје госпођа Јелена Остојићка и Катарина Крестићка.

Чујемо, да се нашем дачном посланику белоцркванског среза за срп. нар. сабор дру Илији Вучетићу, адреса поверења за издржаливу борбу његову, бранећи у духу и жељи својих бирача срез свој, послала и господину проти Лави Стефановићу због издаје и невере послата је адреса неповерења са — pereat.

Вести из места.

— По министарском налогу прегледала је у петак комисија овдашње политичке власти овдашњу зграду српског народног позоришта, да се осведочи, је ли у њој све у таком реду, да за позоришну публику нема опасности, ако би се догодила каква несрећа, особито пожар. Осим неких незнатних недостатака — као трошност степеница, што воде на галерију, и неких омањих недостатака у позоришној ризници (гардероба), што ће се све морати оправити — комисија је нашла, да је цела позоришна зграда у свом реду, тако да у њој нема никакве опасности за позоришну и другу публику.

— Јављено је у овом листу у засебном позиву, да ће наша Српска Читаоница у очи нове године приредити Беседу с Игранком у својим просторијама, а у корист свога певачког друштва. Како смо имали више пута прилике, да се уверимо да читаоничко певачко друштво својој стављеној цели на опште задовољство потпуно одговара и како нам досадање прилике јасно показују, да исто друштво имаде тврде воље и добрих снага за рад, то се не сумњамо, да ће наша публика својски пригрлити ово своје певачко друштво, те ће га у његовим тежњама и потпомагати. Певачко друштво излази пред публику на идућој забави са сасвим новим програмом, са песмама, које се у Новом Саду још певале несу. Исто тако ће нас изненадити и са једном продукцијом мешовитог лика, који ће овом приликом први пут пред публику изаћи. Нов соло-квартет обећава тешком кришковсковом композицијом такође лепа уживања. Свакоме пријатељу лепа и укусна певања препоручујемо, да не пропусти посетити ову читаоничку забаву. — Читаонички управни одбор добро је погодио, што је на ову забаву позвао и нечланове читаоничке, те је тако и широј публици дана прилика, да може у госте доћи у нашу читаоницу, где се врло лепе зимске вечери провађају. —

Нови Сад, 14. децембра. Родољуби из перлеског изборног среза, који је тим остао упражњен, што је изабрани заступник истог среза, Каменко Јовановић, задржао мандат црепајски, понудили су кандидатуру посланика на српском народно-црквеном сабору нашем познатом књижевнику и врсном борцу на народном политичко-просветном пољу, дру Илији Огњановићу. По што је понуђени сматрао не само за част, него и за дужност своју, да се тог поверења прими, то су изборници перлеског изборног среза, као што брзојављају, данас једногласно изабрали дра Илију Огњановића за свог посланика на српском народно-црквеном сабору.

Нови Сад, 15. децембра. Данас приказује се у нашем позоришту нов комад: **„Бертрам морнар“**, драма у 4 чина с предигром. Драму је ту написао Бушарди, који је познат као писац више добрих позоришних игара, које се једнако представљају на све стране. И ова његова романтична драма држи те до последњег тренутка у запетости и одликује се призорима пунех позоришнога ефекта.

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ.“

Крагујевац, 13. декембра. Народни кандидат Туцаковић изабран са 310 против 181 удружених напредњачких и радикалних гласова.

НОВИЈЕ.

— Загребачке службене „Народ. Нов.“ доносе 12. о. наредбу, којом се наређује, да сва врховна управа бивше Крајине 1. јануара (рим.) 1882. има пећи троједничкој земаљској влади и крајишки врховни судови и држ вно надодветништво има спојити с истим властима у грађанској Хрватској и Славонији. Тим је дакле Крајина у главном спојена.

— За председника загребачке трговачко-обртничке коморе био је изабран Ђура Црнадак. Министар трговине потврђује по закону избор председника, но с не познатих разлога није хтео избор Црнатка потврдити, те ће се морати председник на ново бирати и тога ради сазвана је седница на 17. Потпредседници Девиде и Грахор потврђени су.

— Како „Елен.“ јавља, у министарству трговине у Будапешти прегледају закон о занатима. У прегледаном (ревидованом) закону одржаће се потпуна слобода заната са свим последицама њеним и не ће се узаконити начело присилног удруживања.

— Државни дохотци у Угарској јесу, као што „Елен.“ јавља, за $1\frac{1}{2}$ мил. већи, него у истоме месецу лањске године.

— Исти лист дознаје, да је угарска држава до краја новембра (рим.) добила 900,000 фор. од потрошарине, а у новембру (рим.) 250,000 фор. Сваког месеца расте тај доходак.

— Како пражка „Полит“. дознаје, чешко свеучилиште биће идућег летњег семестра основано.

— Истом листу јављају из Беча, да ће аустријска влада царевинском већу, како се после божићних празника састане, поднети законски предлог о оснивању обвезних дружина.

— Аустро-угарски посланик код румунске владе, гр. Хојос, отишао је 9. о. м. из Букурешта у Беч, да наустице даде извештаја о спору, што га Аустро-Угарска с Румунском има. Пре одласка му био је код њега румунски министар-председник Браћано.

— Из Беча се полузваничним начином разглашује, да се Аустро-Угарска само то сматра за потпуну задовољштину од румунске стране, ако Браћано даде оставку.

— Спљетском „Авениру“ јављају из Гламоча из Босне, да су жандарми онде затворили шесторицу црногорских поданика. Подробније није ништа познато.

— „Н. Сл. Пр.“ брз јављају из Београда да је Ристић 11. о. м. умировљен. Иста београдска вест вели, да су не основане вести, што јавише, да је Пирочанац-мијатовићево министарство пало.

— Петроградски службени „Правит. Весн.“ почео је 10. о. м. доносити преглед политичких догађаја и вести. О умировљењу српског митрополита Михајила вели, да тај чин мора толико немилији утисак учинити, што митрополит није због свог умировљења ни протестовао код православних цркава.

— Румунска влада закључила је, да бившег румунског посланика, Калимаћа-Катарџију оптужи, што је на своју руку издао на свет дипломатска писмена, што се тичу подунавског питања. Катарџија пак изјавио је у париским листовима, да је он то с тог учинио, да опере своју част, јер је влада румунска изјавила, да га је с париско-лондонске заступничке поште за то одазвала, што је у Лондону своју дужност пренебрегао.

— Један римски лист дознаје, да је Гамбета бившега министра унутрашњих послова, Констапа, послао у Рим, да с Италијом преговара о туниској ствари.

— Из Берлина јављају, да ће бити промене у немачком дипломатском заступству у толико, што ће досадашњи посланик из Атине, Радовиц, бити премештен у Цариград, а досадашњи цариградски посланик, Хацфелд, постати државним тајником у министарству спољашњих, најпосле да ће Кајдел из Рима одмијенити Хоенлајем у Паризу.

Разне белешке.

(Српско новинарско друштво) држало је 9 о. м. свој скуп, на коме су усвојени статути, што их је ужи одбор израдио. Чим правила буду потврђена од државне власти, одмах ће се друштво конституисати и изабрати управу. Српски новинари ван Србије изјавили су, да ће се као ванредни чланови уписати у друштво.

(Несрећа на железници у Инглеској.) На инглеској северној железници догодила се у Лондону 10. о. м. грозна несрећа. На начин, који још није разјашњен, сишао је у тунелу међу Имзбурпарком и Хигбуријем особни влак из колотечине, те је највећом брзином ударио у један мешовити влак, који је долазио с противног правца, на име из Броад-Стрита. При сукобу разлупало се више вагона оба влака. Пре још чего што се погибао могла навестати, дојури трећи влак, те се закопа у рушевине оба прва. Призор морао је бити грозан. Читав тунел био је напуњен димом, а јаук рањеника и умирућих разлегао се мукло тим подземним простором. Више времена протекло је, док је дошла помоћ. Најпосле дође 100 радника, а мало за тим и полицијски надзорник са 40 стражара. До сеге нађено је 9 мртвих телеса; а 5 тешко рањених однесено је у оближњу болницу. Лако рањени, којих има 57, однесени су у своје станове. Боје се, да се под рушевинама полупаних вагона не налази још више мртвих.

Уредништву су достављене ове **нове књиге:**

— **Велики свет.** Повела грофа Влад. Алекс Сологуба. Превео Сава Петровић. Нови Сад. Издање штампарије А. Пајевића. 1882. На 16-ини стр. VIII и 136.

— **Милош Обилић.** Српска народна певанија. Књига I. (Како се пева у Херцеговини. Издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду 1882. У Новом Саду. Штампарија А. Фукса 1882. На 8-ини стр. 55. Цена 15 новч.

— — Књига II. (Како се пева у Херцеговини.) Стр. 56. Цена 15 новч.

— — Књига III. (Како се пева свуда у Србству). Стр. 64. Цена 15 новч.

— **Народни лечник.** Наука о животу и здрављу. Пише др. Милан Јовановић. Књига VIII. У Новом Саду. Издање штампарије А. Пајевића 1881. На 16-ини 59 стр.

СРПСКО НАРОД. ПОЗОРИШТЕ.

(Недељни ред представа.)

У уторак 15. децембра први пут: **„Бертран морнар.“** Драма у 5 чинова.

У четвртак 17. децембра: **„Шоља теја.“** Шаљива игра у 1 чину, с немачког превео Глиша Гершић. — За тим: **„Гренгоар.“** Позоришна игра у 1 чину, од Т. Банвиља, превео Ј. Ђорђевић.

У суботу 19. децембра с новом поделом улога први пут: **„Млетачки трговац.“** Позоришна игра у 5 чинова, написао Виљем Шекспир, превео Јован Петровић, за српску позорницу удесио А. Хаџић.

У недељу 20. декембра: **„Циганин.“** Позоришна игра у 4 чина с певањем и играњем, написао Е. Сиглигетија, посрбио Ј. М. Шимић, за позорницу удесио А. Хаџић, музика од А. Милчинског.

Курс бечке берзе 14. (26.) дец.

Сребро	—.—
Ц. кр. дукати	5.59
Наполеондори	9.42
Немачке марке	58.15

ТРГОВИНА И ПРОМЕТ.

СТЕВАН КОСТОВИЋ

КОМИСИОНСКА РАДЊА У БУДИМ-ПЕШТИ.

Куп и продаја свију ниже назначени и у ту струку спадајући артикла по умереној провизији и строго солидној послузи.

Извештај од 12. (24. децембра) 1881.

Жито из Потисја	77—79 ф.	12.70 ф. 12.85
„ „ „	74—76 „	12.30 „ 12.50
„ банатско	77—78 „	—.— „ —.—
„ „	74—76 „	12.25 „ 12.75
„ „	72—73 „	11.70 „ 11.90
„ бачко	73—75 „	11.70 „ 12.—
„ „	72—— „	—.— „ —.—
„ влашко	75—— „	—.— „ —.—
„ „	73—— „	11.50 „ —.—
„ српско	76—— „	—.— „ —.—
„ „	——74 „	11.40 „ —.—
Узанц-жито за март-април	— — — ф.	12.25 ф. 12.30
„ за септ.-октобар	— — — „	—.— „ —.—
Раж мађарска	— — — — — — „	8.40 „ 8.80
„ влашка	— — — — — — „	—.— „ —.—
Јечам за храну	— — — — — — „	7.20 „ 7.75
„ за пиваре	— — — — — — „	8.— „ 9.50
„ влашки	— — — — — — „	7.25 „ 7.50
Зоб трг. роба	— — — — — — „	7.15 „ 7.70
„ фина роба	— — — — — — „	—.— „ —.—
Узанц-зоб за септ.-октобар	— — — „	—.— „ —.—
„ за март-април	— — — „	8.20 „ 8.25
Проја мађарска	— — — — — — „	5.— „ 6.—
„ влашка	— — — — — — „	6.— „ 6.50
„ влашка за пролеће	— — — — „	—.— „ —.—
Кукуруз, готова роба, банатски	— — „	6.60 „ 6.90
„ „ „ влашки	— — — „	6.55 „ 6.90
„ за мај-јуни банатски	— — — „	7.10 „ 7.12
„ за септ.-август банатски	— — „	—.— „ —.—
„ за септ.-октобар банатски	— — „	—.— „ —.—
„ за јан. фебр. март, банатски нови	„	—.— „ —.—
„ за јан. фебр. март, влашки нов	„	—.— „ —.—
Репица готова роба Kohl	— — — — „	13.50 „ 14.—
„ банатска	— — — — — — „	12.60 „ 13.—
„ за август-септембар Kohl	— — — „	13.— „ 13.25
„ за јули-август банатска	— — — „	—.— „ —.—
Горушица по каквоћи	— — — — „	6.50 „ 7.—
Мувар „ „	— — — — — „	7.50 „ 8.—
Ланено семе по каквоћи	— — — — „	13.— „ 13.50
Кудељно семе „	— — — — — „	8.— „ 9.—
Бикељ по каквоћи	— — — — — — „	7.50 „ 8.—
Пасуљ бели нови	— — — — — — „	11.50 „ 12.—
„ „ стари	— — — — — — „	8.50 „ 10.—
„ жути нови	— — — — — — „	10.75 „ 11.50
Погачице од репице	— — — — — — „	6.50 „ 6.80
Погачице од горушице по каквоћи	— — — „	4.50 „ 5.—
Паприка трг. роба	— — — — — — „	17.— „ 18.—
„ фина роба	— — — — — — „	45.— „ 48.—
„	— — — — — — — — „	36.— „ 38.—
Мед оцеђен	— — — — — — — — „	30.50 „ 31.50
„ восчан	— — — — — — — — „	27.50 „ 29.—
„ за октобар-новембар оцеђен	— — — „	—.— „ —.—
Восак рожнавски	— — — — — — „	118.— „ 120.—
„ славонски	— — — — — — „	122.— „ 125.—
Шљиве српске гот. роба нова у бурадма	„	11.50 „ 12.50
„ „ „ „ у џакови	— — „	10.50 „ 12.—
„ „ узанц роба за нов. у бурадма	„	—.— „ —.—
„ „ „ „ у џакови	„	—.— „ —.—
„ босанске гот. роба нова у бурадма	„	12.50 „ 14.50
„ „ „ „ у џакови	„	12.— „ 14.50
„ „ узанц роба за нов. у бур.	„	—.— „ —.—
„ „ „ „ у џакови	„	—.— „ —.—
Пекмез, готова роба, славонски	— — „	16.— „ 17.—
„ за септембар-октобар славонски	„	—.— „ —.—
„ „ „ „ банатски	„	15.— „ 16.—
Свињска маст варошка	— — — — „	73.50 „ 74.—
„ „ сеоска роба	— — — „	72.50 „ 73.—
Шпиарке прима мађарске	— — — „	16.— „ 18.50
„ прима 1881 славонске	— — „	15.50 „ 16.—
„ секунда „ 1881.	— — „	8.— „ 11.—
„ прима српске 1879.	— — „	13.50 „ 14.—
„ прима српске 1881.	— — „	14.50 „ 15.—
Овчије коже срп. и бос. лаке по 102 ком.	„	—.— „ —.—
„ „ „ „ „ средње 102 ком.	„	110.— „ 132.—
„ „ „ „ „ тешке 102 ком.	„	135.— „ 145.—
Јагњеће за табаке 102 ком.	„	100.— „ 105.—
„ за ћурчије 102 ком.	„	115.— „ 125.—
Козије по каквоћи за 56 кила	— — „	56.— „ 58.—
Јареће „ „ мађар. ердељс.	— — „	—.— „ —.—
„ тешке	— — — „	148.— „ 150.—
Шпирит: у бур. од 600—700 лит. } 90%	„	34.75 „ —.—
„ „ „ „ 300—400 „ } (86 A)	„	25.25 „ —.—

Рана. Жито је у течају ове недеље слабо нуђено али и куповна воља оскудева као обично сваке године пре светаца, обрт износи око 70 000 метр. центи — без да су цене прошле недеље какву промену искусиле, последње важи и о прочим врстама ране и о терминима.

Продукти. Слаб правац и назадак у ценама постоји у шљивама непрекидно, од српских испод 100 ком. по фунти продато је више стотина центи по ф. 11.— за 56 кила, босанске нађоше само од 80 ком. по фунти у малим партијама и по скученим ценама купаца. Свињска маст чврћа у цени с буретом заједно варошка роба по ф. 74 — а сеоска роба до ф. 73. – за метр центу плаћена. Шпиарке, слаб посао, купују се од спекуланта у мањим партијама по скученим ценама, а за велике партије нема купаца. Коже без промене.

Ред пловидбе

од 10. (22.) децембра 1881. до даље наредбе.

од **Новог Сада** у **БУДИМ-ПЕШТУ**: средом и петком у $\frac{1}{2}$6 сати после подне.

од **Новог Сада** у **ТИТЕЛ** и **ЗЕМУН**: недељом и четвртком у $\frac{1}{2}$3 сата после подне.

од **Новог Сада** у **ТИТЕЛ, ЗЕМУН, ОРШАВУ** и **ГАЛАЦ**: недељом у $\frac{1}{2}$3 сата после подне.

Нови Сад, 10. (22.) децембра 1881.

Отправништво.

ОГЛАСИ.

Преко 100 јутара ораће земље у Кленку, због породични околности, продају се из слободне руке или се и под аренду дају. Ближа условија код долеподписаног.

Сима Милутиновић,
у Руми.

2 - 3

Одговорни уредник др. Светозар Милетић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.